

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI HEDELMÄ- JA VIHANNESALAN TUOTTAJAORGANISAATIOTUESTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

Pääasiallinen sisältö

Tuottajaorganisaatiotukijärjestelmästä säädetään maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetussa laissa (999/2012), jäljempänä *markkinajärjestelylaki*. Nykyisin on voimassa markkinajärjestelylain nojalla annettu valtioneuvoston asetus hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuesta (70/2023). Nyt ehdotettavalla asetuksella lisättäisiin mainittuun valtioneuvoston asetukseen sähköistä tukihakua koskevat säännökset.

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Markkinajärjestelylain 70 a §:ssä säädetään sähköisestä hausta. Mainitun pykälän 1 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään markkinajärjestelylaissa tarkoitetuista tuista, joita koskeva hakemus voidaan tehdä vain lain 70 a §:ssä tarkoitetulla tavalla eli sähköisenä hakuna.

2 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Tuottajaorganisaatiotuki perustuu EU:n lainsäädäntöön. Tuottajaorganisaatiotuesta säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/2115 ja mainittua asetusta täydentävässä komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2022/126.

Tuottajaorganisaatiotuesta säädetään kansallisesti markkinajärjestelylain 18–22, 22 a–b, 23–25 ja 29 b §:ssä.

Asetukseen lisättäisiin sähköistä tukihakua koskevat säännökset. Sähköiseen hakuun liittyviä menettelyitä on tarkemmin kuvattu hallituksen esityksen HE 169/2022 perusteluissa.

4 Pääasialliset vaikutukset

Tuottajaorganisaatiotuki on EU:n kokonaan rahoittama tukijärjestelmä. Valtion vuoden 2024 talousarviossa momentille 30.20.46 (EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen, siirtomääräraha 3 vuotta) on budjetoitu määrärahaa yhteensä 11 005 000 euroa, josta tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmien (EU 2021/2115) osuus on 4 000 000 euroa. Tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmien osuus on kokonaan EU-rahoitteista. Vastaavat EU:lta saatavat tulot tuloutetaan momentille 12.30.01 (EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot).

Sähköisen haun ei arvioida aiheuttavan viranomaistoimintaan lisäkustannuksia.

Sähköisen haun tarkempia yrityksiin kohdistuvia vaikutuksia on selvitetty hallituksen esityksen HE 169/2022 perusteluiden kolmannessa luvussa. Sähköiseen hakumenettelyyn siirtyminen saattaa aiheuttaa joillekin toimijoille toimintatavan muutoksia. Sähköisen haun arvioidaan kuitenkin yksinkertaistavan hakumenettelyä järjestelmän käytettävyyden ja saavutettavuuden parantuessa.

5 Lausuntopalaute

Asetusluonnoksesta pyydettiin lausuntoa seuraavilta tahoilta: valtiovarainministeriö, Ruokavirasto, Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto MTK ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC, Puutarhaliitto ry, Kauppapuutarhaliitto ry, Österbottens svenska producentförbund r.f, Andelslaget Närpes Grönsaker, Ålands Trädgårdshall Andelslag, Vihannes-Laitila Oy ja Leppävirran Marjaosuuskunta. Asetusluonnos on ollut lisäksi nähtävillä ministeriön verkkosivuilla.

Lausuntokierroksella kannatettiin asetusehdotusta. Lisäksi lausuntokierroksella esitettiin tekniluonteisia toimeenpanoon liittyviä huomioita, joilla ei ole vaikutusta säädösehdotukseen.

6 Säännökohtaiset perustelut

14 a §. Tuen hakeminen.

Ehdotettavassa pykälässä edellytettäisiin, että tukea haetaan jatkossa sähköisesti markkinajärjestelylain 70 a §:ssä säädetyllä tavalla. Säännös kattaisi sekä tuen myöntämistä että maksamista koskevat hakemukset. Sähköistä hakua sovellettaisiin ensivaiheessa vuoden 2024 kevään maksatushakemuksiin ja myöhemmin syksyllä myöntöhakemuksiin. Sähköisen järjestelmän maksatusta koskeva osio on valmistunut. Järjestelmän myöntöä koskeva osio valmistuu Ruokavirastosta saadun arvion mukaan syksyllä 2024.

Markkinajärjestelylain 70 a §:n 1 momentin mukaan tukea voidaan edellyttää haettavan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa ruokahallinnon tietovarannosta annetussa laissa tarkoitettua ruokahallinnon tietovarantoa. Hakija tunnistetaan vahvalla sähköisellä tunnistamisella siten kuin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetusta laissa (617/2009) säädetään. Lain 70 a §:n 2 momentin mukaan Ruokavirasto voi 1 momentista poiketen antaa määräyksen siitä, että tiettyä tukea haetaan muutoin kuin sähköisessä järjestelmässä, jos tukijärjestelmän toimeenpanon kiireellisyys sitä välttämättä edellyttää. Vaikka tukien sähköinen hakeminen olisi pääasiallinen tuen hakemismuoto on säännöksellä varauduttu tilanteisiin, joissa paperinen tuen hakeminen olisi perusteltua mahdollistaa. Tällainen kiireellinen tilanne voisi olla käsillä esimerkiksi silloin kun järjestelmä ei toimisi teknisten ongelmien vuoksi tai jokin osa järjestelmästä ei muusta syystä olisi tukien hakuhetkellä käytettävissä. Sähköiseen hakuun liittyviä menettelyitä on tarkemmin kuvattu hallituksen esityksen HE 169/2022 perusteluissa.

7 Voimaantulo

Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan 5 päivänä helmikuuta 2024.

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen